

Overname van (gedeelten van) de tekst is alleen toegestaan met schriftelijke toestemming van de schrijver.

JACOB KOERTS TIMMERMAN

zijn leven als predikant en landbouwer in Drenthe en zijn nageslacht ;

geschreven door:

Foppe Kooistra, De Stoop 2, 5502 HL Veldhoven.

Voorwoord

Tijdens het onderzoek naar de voorouders van mijn kinderen, kwam ik Jacob Koert Timmerman tegen. Deze man maakte in eerste instantie indruk op mij vanwege zijn groot aantal kinderen en dus het grote nageslacht. Vervolgens bleek hij een man te zijn, die in de gemeente Beilen, met name in Hooghalen en Hijken, een vooraanstaande positie bekleedde.

Voor mij was dit aanleiding om meer gegevens over deze man te verzamelen.

Ik wil hierbij mijn dank uitspreken voor de ondersteuning die ik heb gehad van de medewerkers van het Rijksarchief te Assen. Verder wil ik het Kadaster in Assen bedanken voor de medewerking die men mij gegeven heeft. Helaas is uit het onderzoek van die gegevens niet dat naar voren gekomen, wat ik er in eerste instantie van verwacht had. De reden hiervoor is, dat de eerste kadasterkaarten van Hooghalen niet beschikbaar zijn in het Rijksarchief en een relatie met latere kaarten en koopakten met oude gegevens onbetrouwbaar bleek. Mogelijk dat dit probleem in de toekomst opgelost wordt, wanneer tijdens het samenstellen van de Kadaster-atlas van de Gemeente Beilen toch nog aanvullende gegevens beschikbaar komen.

En tot slot wil ik het Archief van de Geref. Kerken in Leusden bedanken voor hun medewerking.

Hier en daar ga ik uitgebreider op gegevens uit die tijd in, omdat het altijd mijn bedoeling is geweest voor mijn kinderen iets over hun voorgelacht te schrijven. Later bleken meer mensen, met name nakomelingen van Jacob Koert, interesse te hebben in de gegevens.

Ik ben er mij bewust van, dat de gegevens niet volledig zijn. Mocht een lezer aanvullende gegevens hebben, dan houd ik mij altijd aanbevelen.

Veldhoven, 17 april 1998

Foppe Kooistra.

1. Het leven van Jacob Koert Timmerman.

Van de naam Jacob ben ik verschillende omschrijvingen tegen gekomen: Jacob Coerts, Jacob Koerts Timmerman, Jacob Koers, Jac. Koers en Jak. Koerts. Ik vermoed dat hij in Hooghalen en Hijken Jacob Coerts heeft geheten, zoals hij zijn naam zelf schrijft bij zijn eerste huwelijk.

1.1. Het ouderlijk gezin.

Jacob Koerts Timmerman is geboren op 25 mei 1789 te Hijken, zo blijkt uit de lijst van weerbare mannen. Hij is de oudste zoon van Coert Geerts en Roelofjen Jacobs.

Vader Coert Geerts is timmerman van beroep. Dit blijkt uit het Register van het Haardstedengeld, een belastingregister in Drenthe.

Wanneer een huis een haardstede, dus een stookplaats had, moest er belasting betaald worden. Er werd gekeken of men een huis had en hoe groot dat huis dan was. De "grootte" van een huis voor de aanslag aan een boer werd veelal bepaald door het vast stellen met hoeveel "Peerden hi ten Esch varende" was. Iemand, die geen boer was maar een ambacht uitoefende moest twee gulden betalen" een als keuter en een vanwege zijn ambacht.

In het haardstedenregister staat onder Hooghalen vermeld"

1774 Coert Geerts alleen timmerman in een keuterwoning	2-0-0	
1784 Coert Geerts met een camp en woning		2-0-0
1794 Coert Geerts als Timmerman		fl 2-0-0
1804 Coert Geerts, Timmerman		fl 2-0-0

Vader Coert (Koert) Geerts is geboren op 18 maart 1747 te Halen. Hij trouwt op 12 dec. 1773, als jg. (= jonggezel) van Nijeveen, wonende te Hijken, met Luigjen (Luigijn, Luchien) Pieters (Peters) jd. (=jongedochter) van Hijken. Uit dit huwelijk werden 6 kinderen geboren:

Hillichje (Hillegijn), ged. 13 aug. 1774 te Hijken.

Luitjen, ged. 16 juni 1776 te Hijken.

Geert, ged. 7 dec. 1777 te Hijken.

Geert, ged. 9 jan. 1780 te Hijken.

Peter, ged. 19 aug. 1781 te Hijken.

Jan, ged. 29 juni 1783 te Hijken.

Na het overlijden van Luigjen Pieters trouwt Coert Geerts met Roelofjen Jacobs, dochter van Jacob Davids en Marchien Jans. **Moeder** Roelofjen is gedoopt 13 okt. 1754 en overl. 27 aug. 1835. Roelofjen is de tweeling zus van Lucas.

Uit dit huwelijk zijn 3 kinderen geboren:

Jacob Koerts, geb. 25 mei 1789; ged. 31 mei 1789 te Hijken

Jan Koerts, ged. 23 okt. 1791 te Hijken.

Marchien (Marechien) Koerts, ged.30 maart 1794 te Hijken.

Lammechien, ged. 18 dec. 1796 te Hijken.

De woning van Coert Geerts en Roelofjen Jacobs stond in Hooghalen, of eigenlijk 't Middendorp, op de plaats waar nu de weg Assen-Beilen langs het spoor loopt. Op de tekening van bladzijde 17 is de woning aangegeven.

In 1811 neemt Coert Geerts de achternaam Timmerman aan, hetgeen niet verwonderlijk is, gezien zijn beroep. De acte is verloren gegaan bij de grote brand van Beilen in 1820.

1.2. Zijn grootouders

De **ouders van Coert Geerts**, Jacob Koerts zijn grootouders, waren **Geert Frens**(en?) en **Luitien Jans**. In het trouwboek van Wapserveen is vermeld:

"11 martius 1734 Geert Frens J.g. van Wapsterveen met Luitien Jans G.D. van de Smilde op Wapsterveen onlangs hebben gewoond."

Zij woonden in Nijeveen en hadden 3 kinderen:

Frens, ged. 16 maart 1738.

Jan, ged. 15 dec. 1740.

Coert Geerts, geb. 18 maart 1747, ged. 26 maart 1747

Aeltjen, ged. 6 april 1752.

De moeder van Jacob Koerts, komt uit een groot gezin. De **ouders van Roelofjen Jacobs** zijn:

Jacob Davids en **Marchjen Jansen**. Zij trouwen op 30 sept. 1748 te Hijken. Marchjen Jansen komt van Swiggelte.

Het gezin bestaat uit de volgende kinderen:

Jan, ged. 25 jan. 1750

David, ged. 31 okt. 1751

Roelofje en Lucas, ged. 13 okt. 1754

Jacob, ged. 27 febr. 1757

Jacob, ged. 6 nov. 1758

Jannes, ged. 2 aug. 1761

Lambert, ged. 24 juli 1763

Lambert, ged. 5 juli 1767

Trijntje, ged. 2 april 1769

Roelof, ged. 8 okt. 1774.

"Jacob Davids van Swigteler en sijn huisvrouw Marechien jans" lenen diverse malen geld. Op 1 juni 1760 wordt 500 gulden geleend van mej. Kiers, weduwe van "de Hr Praedicant L. Schukking van Beylen". Op 26 mei 1783, 5 juni 1792 en 2 aug. 1804 wordt eveneens geld geleend.

Er is een uithangbord, ondertekend door ene Jacob Davids, waarop staat:

Wie had dat ooit gedacht,

Dat men hier een schoonoord zag,

En nu vindt men alles hier

Kastelein en winkelier.

Of dit van "onze" Jacob Davids komt, is (nog?) niet bekend.

2. Jakob Koerts en zijn gezin

Op 12 oktober 1815 trouwt Jacob Koerts met Geesje Pieters Smit. Ze gaan in Hooghalen wonen op een boerderij. Uit het huwelijk worden 9 kinderen geboren: Koert Jacob, Pieter, Roelof, Marchje, Hendrik, Marchje, Roelof, Geesje en Roelofje. Kort na de geboorte van hun 5e kind Hendrik overlijdt Marchje, die dan 2 jaar oud is. Het jaar daarop in 1830 overlijdt eerst Hendrik, die bijna 1 jaar is geworden en drie dagen daarna Roelof, die dan een jongen van ruim 7 jaar is. Of er ziekte in het gezin is geweest, is mij niet bekend.

Gezien de leeftijd van de kinderen is dat waarschijnlijk wel het geval geweest.

In 1842 is er weer grote droefenis in het gezin. Op 23 februari wordt Roelofje geboren, doch na de drie dagen overlijdt ze. Vijf dagen later, dus acht dagen na de geboorte van Roelofje overlijdt moeder Geesje Pieters. Haar overlijden kwam niet onverwacht. Ik vermoed dan ook dat er zich bij de bevalling complicaties hebben voorgedaan. Hierover meer in het artikel "Jacob Koerts als landbouwer". Een maand later moet Jacob Koerts weer naar het kerkhof: zijn jongste dochter Geesje van bijna zes jaar is overleden.

Aan het eind van dat jaar 1842, op 24 december trouwt Jacob Koert voor de tweede keer. Zijn vrouw heet Lammigje Beens en is een dochter van Hermannes Beens en Hendrikje Lamberts. Hermannes Beens is molenaar in Hijken. Hij is een goede bekende van Jacob Koerts, want in zijn huis is ds. H. de Cock in 1835 geweest toen hij daar de kerkeraad van Hijken installeerde. Daarover later meer.

Hermannes, ook wel Mannes genoemd, Beens is gedoopt op 13 mei 1780 (volgens de overlijdens akte, in het doopboek van Emmen echter niet te vinden). Zijn vader is Jan Hindriks Beens, molenaar, geboren te Fesmolt in het graafschap Bijleveld en Lipmans. Zijn moeder is Zwaandina, jongedochter van Noordbarge. Ze trouwden op 6 februari 1770 te Emmen. In hun huwelijksakte wordt vermeld: attestatie afgegeven naar Borne in hert graafschap Bentheim. Dit zou er op kunnen wijzen, dat het echtpaar zich daar heeft gevestigd en dat Hermaanes daar is geboten. Zijn vader werd vaak Hindrik Beenes genoemd en overleed op 8 april 1816 te Smilde. Hermannes overleed op 12 april 1857 te Hijken. Zijn beroep was molenaarsknecht, later molenaar te Hijken (1810) en landbouwer te Beilen (1824). Hermannes Beenes trouwt op 1 mei 1808 te Kloosterveen met Hendrikje Lamberts, gedoopt op 29 november 1778 te Zweeloo als dochter van Lammert Strijk en Aaltjen Derks. Ze woonden te Westerbork. Uit dit huwelijk worden 4 kinderen geboren:

-Janna, gedoopt 25 maart 1810 te Beilen, wonende te Hijken, gehuwd op 26 november 1831 te Beilen met Hendrik Koops, 25 jaar oud, geboren te Smilde als zoon van Wicher Koops, veenbaas en Grietien Roelofs.

-Zwaandina, geboren 28 november 1813 te Beilen, gehuwd op 11 april 1840 met Rikus Eising, 30 jaar oud, geboren te Westerbork als zoon van Roelof Jans Eising, landbouwer en Roelofje Roelofs Mulder.

-Lammigje, die dus met Jacob Koerts trouwt;

-Lambert, geboren 18 april 1824, overleden op 8 januari 1844.

De vader van Lammigje was een ondernemend man. Van hem is bekend, dat hij in 1786 voor de helft eigenaar werd van de korenmolen, behuizinge en de landerijen te Assen van Roelof Kramer, ook een molenaarsgeslacht. In 1788 kocht Kramer alles weer terug. Uit de resoluties van Drost en gedeputeerden blijkt verder, dat:

op 25-8-1788: Het verzoek van Hindrik Benes, molenaar te Assen, om de molen te Hijkersmilde te mogen pachten; hij biedt daarvoor *f*250 of *f*300, in het laatste geval zonder de onkosten aan de molen op zich te nemen, naar keuze. Hij wordt voor zes jaar aangenomen op mei 1789, huur *f*300,- met de mogelijkheid voor beide partijen om na drie jaar op te zegge.

Hij moet voldoende binneblandise borgtocht inleveren en bij wanbetaling direkt de molen verlaten.

N.B.! Hij bood als borgtocht *f*1000,- te beleggen op het Landschap, of zoveel als zijn huur bedroeg.

op 24-9-1788: Borgtocht voor de mulder op 't Kloosterveen, Hendrik Benes, groot *f*300. Borg Jantje Lipman te Noordbarge. De borgtocht werd gesteld voor de huur van de korenmolen. Met verklaring van de schulde en twee eigenerfden van Emmen dat de borg geen schulden in het schultamtsprotocol heeft en voorts voldoende vaste goederen bezit ter waarde van de borgtocht.

op 3-4-1789 Verzoek van Hendrik Benes te Assen, toekomstig molenaar te Kloosterveen, om in zijn molen aldaar een toestel om diverse graansoorten te ziften, te mogen aanleggen. Hij wil de kosten, zijnde 3% boven de huur, jaarlijks te betalen, aan de Landschap terug betalen en, zo de molen door het zifttoestel schade heeft opgelopen, wil hij deze op zijn kosten repareren. Dit wordt op bovengemelde voorwaarden aangenomen.

op 12-3-1794 Besluit dat de mulder van de Landschapsmolen te Kloosterveen de onkosten aan timmerlonen, zeildoek en ijzerwerk met de administrator van de Landschapsvenen en -vaart tegen de huur kan verrekenen.

Dat Jacob Koerts enig aanzien in die tijd genoot, blijkt wel uit het feit, dat de burgemeester van Beilen, Teunis ten Have optreedt als ambtenaar van de Burgerlijke Stand.

Het gezin verhuisde naar Borger en daar werd 9 maanden later de eerste

dochter uit dat huwelijk geboren: Hendrikje. De burgemeester van Borger treedt op als ambtenaar van de Burgerlijke Stand en tekent de geboorteakte.

Uit dit huwelijk worden later nog 7 kinderen geboren, waaronder een tweeling: Mannus en Geesje. Geesje overlijdt na 3 weken. De andere kinderen krijgen de namen: Jacob, Lambert, Roeloffien, Geesje en Hendrik. Jacob Koerts is 72 jaar en zijn vrouw Lammigje 43 jaar, wanneer Hendrik wordt geboren.

Vier jaar later overlijdt Jacob Koerts Timmerman op een leeftijd van bijna 77 jaar.

3. De kontakten van Jacob Koerts met de Hervormde Kerk.

Ds. H. A. Dijkstra van Diever schreef op 21 april 1933 aan ds. J. E. Booy, die toen predikant in Hijken was:

"Men kan zich de gemeente Hijken niet denken zonder Jacob Timmerman, schoolmeester te Hooghalen. Van een schoolmeester op een Drentsch buitendorp werd destijds niet veel geëischt. Met een acte vierde rang kan hij volstaan. Alleen in de wintermaanden werd school gehouden en daarvoor genoot hij een salaris van fl. 50,--."

Het schoolmeesterschap was echter goed geregeld in Drenthe. De Drost en Gedeputeerden hadden in 1638 en 1730 een kerkorde opgesteld, waarbij de Kerk de schoolmeesters aanwees.

Art. 25: Dese Schoelmeesters sullen syn lidmaten der gemeente, ende niet alleen de kinderen leeren leesen, schryven, spraeken ende vrye consten, maar oock deselve in de Godtsaelicheyt en de leere der Catechismi onderwysen, met inscherpinge ende verclaeringe desselven; oock voor alle praedicatien een Cappitel uyt den Bybel der Gemeente voor te leesen, den gesang der Kercke anheven ende kinderen ende hem selven, daer in oeffenen, ende den Schoelkinderen vlytich ter kercke leyden. Voorts nae hun vermogen den Kerckendienst helpen bevorderen, ende in haeren gantschen Ampt alsoo draegen, als hun van de Classe zal werden voorgeschreven.

Art. 27: Geene Buyschappen sullen besondere schoelmeesters mogen houden, ten sy dat sy eerst loflick doen blyken, dat sy soo verre afgelegene syn van de Kerckdorpen daer ordinaris schole gehouden werdt, dat de kinderen daer hen niet bequameycken connen comen, ofte dat de veelheyt sulks vereyscht.

Art. 28: De Buyschappen, welke eene besondere schoele werdt toegelaten, sullen de schoelmeesteren uyt eygen middelen moeten onderhouden, welcke schoelmeesteren gelyck d'andere gequalificeert moeten syn.

Zullen oock den Kinderen de vyf hoofdstukken van de Christelyke Religie, het morgen- en avondgebed, van buiten laten leren.....

De Kinderen ten minste twee maal ter weke Psalmen leren zingen, zo ras daar toe bekwaam zyn, en genegenheit hebben: En, dat zulks geschiede buiten de gewone schooltyd....

Nu verder de brief van ds. Dijkstra:

Zijn schoolmeesterschap is hem eens van groot nut geweest. In den tijd der Fransche overheersing viel hij in de conscriptie en werd aangewezen om in het leger van Napoleon ingelyfd te worden. Zijn predikant ds. Dorenbosch (=Doornbosch) van Beilen nam het voor hem op door zich op een oud recht in Drenthe te beroepen volgens hetwelk de dienstdoende schoolmeesters

aanspraak op vrijstelling maakten. Hoe het geding precies gelopen is, weet ik niet en doet ook weinig ter zake, maar het slot er van is geweest, dat hij in zijne school en bij zijne haardstede mocht blijven.

Zoo hij geen vrijstelling had ontvangen had hij de tocht naar Rusland moeten medemaken en had aldaar wellicht zijn graf gevonden, terwijl hij nu ten zege en tot nut van 's Heeren gemeente is geweest en van een talrijke nakomelingschap waarvan velen sierlijke leden der Geref. Kerken zijn geweest.

Ten tijde van de tocht naar Rusland was Jacob Koert Timmerman ongeveer 23 jaar. Sommige schoolmeesters in Drenthe werden tevens aangesteld tot hulpprediker in een afgelegen buurtschap. Dit werd Jacob Koert Timmerman toen hij tot hulpprediker van Hijken en omgeving werd benoemd. Hij was als zodanig tevens ouderling van de Hervormde Kerkeraad. In 1824 was hij nog lid van de kerkeraad. Er kwamen echter problemen tussen de kerkeraad, ds. Doornbosch en de hulp-prediker Jacob Koerts Timmerman.

Wat was het geval? Het vervolg van de brief van ds. Dijkstra:

De meeste predikanten volgden de algemeene richting dier dagen; de kenmerkende grondwaarheden werden verzwegen en de algemene verzoening was bij velen schering en inslag en de hulppredikers volgden daarin hun voorgangers. Die tijdgeest ging Timmerman in het afgelegen Hijken voorbij en hij volgde de oude koers, door zich aan de beproefde waarheid te houden.

Velen vonden meer stichting onder het gehoor van de eenvoudige oefeningen van broeder Timmerman dan onder de zeer geleerde predikaties van vele predikanten. Zelfs uit omliggende plaatsen als Beilen, Assen en Smilde kwamen sommigen 's Zondags in Hijken voedsel voor hun zielen zoeken.

Dochter Geesje van Jacob Koert Timmerman weet zich in 1934 te herinneren, dat haar moeder zei: dat vroeger de menschen van Smilde af kwamen loopen, psalmen zingende om samenkomst te houden bij Timmerman.

Er was echter meer aan de hand in Beilen. De reeds eerder genoemde ds. Doornbosch was op 8 februari 1807 predikant van de Beiler Hervormde Gemeente geworden. Op 27 augustus 1824 ontvangt de Gouverneur van Drenthe een brief, waarin geklaagd wordt over ds. Doornbosch, die zijn schulden niet afloste.

In oktober 1825 zijn er nog grotere problemen. De Kerkeraad wil dat er net als vroeger, voor de grote brand van Beilen in 1820, in de wintermaanden drie kerkdiensten op de zondag worden gehouden. Ds. Doornbosch wil echter (mede vanwege zijn slechte fysieke toestand) maar twee houden: een dienst om 10 uur 's morgens en een dienst om 4 uur 's middags. Uiteindelijk neemt de classis een beslissing en stelt dat mede gelet op de inwoners van de buurtschappen, die door de avonddiensten aan "bedenkelijke ongelegenheden" blootgesteld zouden worden, 's morgens om 10.00 uur en 's middags om 2.00 uur kerkdiensten worden gehouden.

In 1827 waren er acht leden van de Kerkeraad, die een klacht indienden over het gedrag van hun ds. Doornbosch bij zowel het Classikaal als het plaatselijk bestuur. De klacht luidde: "Sommige van ons waren in den Openbaren

Godsdienstoefening getuigen van het afschuwelijke bestaan van onzen predikant, hetwelk buiten twijfel aan een overmatig misbruik van sterke drank is toe te schrijven. Belagchelike en onkiessche uitwikkingen verwekten onder den eeredienst meer dan eens een luid gelagch onder de toehoorders, en willekeurige handelingen moest de Gemeente daaglijks van hunnen Leeraar ondervinden".

De burgemeester bevestigde de aanklacht en schrijft, dat ds. Doornbosch niet alleen bij sommige gelegenheden, "maar dagelijks in een beschonken toestand door het dorp wankelt. Daarbij kwamen de vele ruzien thuis, de mishandelingen van zijn vrouw en de vele schuldeisers, die het optreden van ds. Doornbosch als predikant tot een aanfluiting maakten". Tegen de wens van de Kerkeraad in mocht ds. Doornbosch blijven van het classikaal bestuur na vanaf de preekstoel zijn excuses aangeboden te hebben. De Kerkeraad was het hier niet mee eens. Men ging in beroep bij het Provinciaal Kerkbestuur. De zaak is waarschijnlijk niet behandeld, omdat ds. Doornbosch kort daarna overleed.

Op 22 februari 1829 werd ds. Van Loenen tot predikant in Beilen benoemd.

De overheid oefende steeds meer druk uit om godsdienstbijeenkomsten te ontbinden. De Kerkeraad van Beilen besloot op 2 en 20 januari 1835 dat R.S. te Have, J. Koerts Timmerman en G. Veltman geen godsdienstig onderwijs aan de jeugd mochten geven. Ds. Van Loenen schreef er zelf bij dat "genoemde Jacob Koerts zich zelven aan de openbare godsdienstoefeningen onttrekt". Dit was in strijd met de Kerkorde. De scheuring tussen Jacob Koerts Timmerman en de Hervormde Kerk was een feit!

4. Jacob Koerts en de Afscheiding.

Op de vergadering van 20 januari 1835 besloot de kerkeraad van de Hervormde Kerk te Beilen verder tot strengere maatregelen: "De kerkeraad vernomen hebbende, dat er zoogenaamde catechisaties of oefeningen welke gehouden worden door Jacob Koerts te Hijken, Leeghalen en Hooghalen bezocht worden door zulke personen uit deze en andere gemeenten die zich van de openbare godsdienstoefeningen der Herv. predikanten onttrekken, hebben goedgevonden bij dezen te bepalen, dat voornoemde Jacob Koerts provisioneel geen catechisaties of oefeningen meer in deze gemeente zal houden op grond dat dezelve als nadeelig voor de belangen van de gemeente door de kerkeraad beschouwd worden"

Jacob Koerts heeft het dan niet gemakkelijk: hij mag dus geen catechisaties en godsdienstonderwijs meer geven; tegelijk zit zijn voorbeeld ds. H. de Cock in de gevangenis te Groningen.

Deze zit daar gevangen van 28 november 1834 tot 26 februari 1835. Hij was op 7 november 1834 te Appingedam veroordeeld tot 150 gulden boete en 3 maanden gevangenisstraf. Op 19 en 20 november 1834 heeft hij in Smilde gepreekt en op 28 november moest hij in Groningen bij het Hoger Gerechtshof verschijnen. De avond ervoor stichtte ds. De Cock een gemeente in Groningen. Van half tien tot half vier stonden ds. De Cock en zijn ouderling R.D. Ritsema voor het hof te Groningen. Zij verdedigden hun zaak en hun onschuld, doch het vonnis werd bekrachtigd en zij werden dadelijk gevangen gezet. Terwijl ds. De Cock gevangen zat, kreeg hij te horen, dat hij afgezet was.

Inmiddels kreeg zijn inkwartiering en op 14 februari 1835 kreeg ze te horen dat ze de pastorie moest verlaten. Dit moest direct gebeuren. Zij trok bij een weduwe in Ulrum in.

Toen ds. De Cock op 28 februari 1835 uit de gevangenis kwam, ging hij naar Ulrum. Hier bleek hij niet te kunnen blijven. Hij gaat spoedig daarna naar Smilde. Op 25 maart 1835 installeert hij de kerkeraad te Hoogeveen. Op 27 maart is hij in Dwingelloo en op 28, 29 en 30 maart is hij te Beilen en Hijken, waar hij de kerkeraad installeert. De kerkeraad van Hijken bestaat uit: "ouderling Jacob Koerts Timmerman van Hooghalen en Geert Jans Timmerman van Hijken; de diakenen zijn Harm Jacobs Scheeper en Jan Wyllems Nizing beide te Hijken."

In het eerste lidmatenboek van de Geref. Kerk van Hijken schrijft Jacob Koerts:

"Het Boek der ledematen

"Heden den 30 maart 1835

zijn te Hijken door den Herder en Leeraar H de Cok de navolgende ledenmaten van de gemeente Jeezus Christus bevestigt en tot kerkenraden verkozen tot ouderlingen

Jacob Koerts Timmerman van Hooghalen en Geert Jans Timmerman Van Hijken

en tot diakenen

Harm Jacobs Scheeper en Jan Wyllems vertrokken Nizing beide te hijken

Dat Jacob Koerts dit geschreven heeft blijkt uit het handschrift en zijn handtekening van zijn trouwakte.

Hij is erg actief. Een week na de "start" wordt door de veldwachter een verslag gemaakt en opgestuurd aan de heer officier van de rechtbank te Assen. Het begeleidend schrijven luidt:

"Beilen, den 8sten april 1835

"Hiernevens heb ik de eer Uw edelgestr. in te zenden een verslag van de godsdienst oefeningen in deze gemeente gehouden door de afgezette predikant Ds. de Cock van Ulrum, opgemaakt door den veldwachter dezer gemeente."

De officier had een geheime circulaire aan alle plaatselijke besturen geschreven:

"Assen den 31sten Maart 1835

"Ik verzoek uw edelachtb. mij met eenigen spoed, doch zoo nauwkeurig mogelijk te willen opgeven of er in uwe gemeente ook personen worden aangetroffen, welke openlijk bekend staan als te zijn toegedaan de godsdienstige secte aan welker hoofd zich heeft geplaatst de afgezette predikant van Ulrum H. de Cock, zoo ja-hoe groot het aantal dier personen is en of hetzelve ook sedert het begin van dit jaar ten gevolge van gezegden de Cock merkkelijk aangegroeid is.

"De officier bij de rechtbank van eersten aanleg zitting

houdende te Assen. w.g. B.Servatius"

Op 9 april 1835 wordt een stuk aan de Officier opgestuurd. Of dat bij het eerder genoemde begeleidend schrijven hoort, is niet zeker:

"Beilen den 9 den April 1835."

Naar aanleiding van Uw edelgestr. circulaire van 31 Maart 1835 no 1 geheim heb ik de eer te berichten, dat er in deze gemeente tenminste 36 personen openlijk bekend staan de godsdienstige secte van de afgezette predikant van Ulrum H. de Cock te zijn toegedaan als hebbende zich in de laatst gehouden vergadering onder leiding van de genoemden predikant op den 28sten, 29sten en 30sten Maart in dezen gemeente gehouden, openlijk verklaard zich van de Herv. Kerkgenootschap af te scheiden. Buiten deze opgenoemde 36 zullen er nog wel een twintigtal zijn, welke de vergadering bijwonen.

-Behalve dat genoemde personen zich in die vergaderingen verklaard hebben niet meer te behoren tot het Herv. Kerkgenootschap, ben ik van oordeel, dat de woelingen van gezegden H. de Cock sedert het begin van dit jaar geen gevolgen meer hebben gehad en het getal zijner volgelingen niet is aangegroeid. Aan den heer officier bij de rechtbank."

In tegenstelling tot vele andere plaatsen wordt er door de overheid niet ingegrepen in Hijken. Wat hier de juiste oorzaak van is, weet ik niet. Ik heb echter de indruk dat persoonlijke relaties een sterke rol hebben gespeeld. De burgemeester van Beilen was in die tijd Teunis ten Have. Hij was getrouwd met Aaltje Rons. Dit was een zuster van Hillechien en Marchien Rons. Hillechien was getrouwd met bakker Wijbrants; Marchien met Jan Hunse. Zowel bakker Wijbrants als Jan Hunse waren voormannen bij de afscheiding in Beilen. Maar niet alleen familierelaties hebben een overheidsingrijpen voorkomen. Er zijn ook onderlinge banden geweest. Zo stuurt Jan Willems Nizing, die door ds. De Cock op 30 maart 1835 tot diaken in Hijken is bevestigd op 25 april 1848 een brief naar mr. H. Vos, procureur bij het gerechtshof te Assen. Over deze brief later meer, maar het begin luidt: "Mijnheer! Na gedaan belofte vinde ik mij gedrongen....." Aan het eind van de brief blijkt, dat men onderling contact heeft gehad over "de erfe" en "de rekening van de notaris". Men zoekt geen contact met mensen door wie men achtervolgt is.

5. Jacob Koerts Timmerman, leeraar van de Christelijke Afscheiden.

In juni 1835 wordt aan koning Willem een rekest gestuurd. Voor de Afscheiden Gemeente Beilen tekenen de ouderlingen A. op't Holt en Jacob Koerts Timmerman en de diaken J. Eising en H. Schepers. Of Beilen en Hijken samen een kerkeraad gevormd hebben is niet bekend. Duidelijk is wel dat Jacob Koerts als ouderling erg actief is geweest bij het stichten van de Kerk van Beilen en Hijken.

Uit het verslag van de eerste classicale vergadering van Beilen van 9 mei 1838 blijkt Jacob Koerts deze vergadering te leiden. Hij begint de vergadering met het laten zingen van Psalm 86 vers 3 en 6 en met gebed. Verder staat o.a. in de notulen:

Art 2. "is verkozen tot President J. Koers ouderling te Halen en tot Schriebe F.A.Kok te Dwingelloo.

Art 7. "Zijn tot visitatoren verkozen de ouderlingen Jak. Koers te Halen en F.A.Kok te Dwingelloo met meerderheid van stemmen.

Art 11. "Is de vergadering gesloten met het zingen uit en 133 Psalm en dankzegging door Jac. Koers.

Op 30 july 1838 wordt op de classicale vergadering besloten:

"Art 8: is in aanmerking genomen dat het ter nader zeggen van het werk der oefenaren op de Smilde en is Jacob Koers door ons verzocht om met een der ouderlingen van Beilen naar de Smilde te gaan om indien het mogelijk waar deze zaak te herstellen." Hieruit blijkt dat Jacob Koerts ook problemen elders moest trachten op te lossen. Hij werd duidelijk gerespecteerd.

Op 29 januari 1839 wordt de classicale vergadering bij Jacob Koerts thuis te Halen gehouden. Aanwezig zijn:

Jak. Koerts en G. Timmerman, ouderlingen te Halen; A. op't Holt en K.J. ten Have, te Beilen oudl.;
K. Hummelen en G. te Brink te Diever oudl.; G.R.Kassies Dwingello oudl.;
F.A. Kok te Dwingello oudl.
Absent A Kok te Dieverde.

Het verslag vermeldt o.a.:

Art 4. is Gehandelt over de behoefte die onze gemeenten hebben aan Leeraars om 3 Personen uit den leden van onze gemeenten te verkiezen en om dezelve dan te maanen om in deze Classis rond te Oefenen om zo met de gemeente een van de bovengemelde 3 te kiezen zo er de nodige gaven en bekwaamheden er mogten gevonden worden. Om zich aan het Examen te onderwerpen om gezonden wezenden door de kerk in de Classis de Gemeente naar Gods woord te bedienen."

De drie die door de classis gezonden worden zijn: F. A. Kok, Jacob Koerts Timmerman en G. R. Kerssies. Ze krijgen les van ds. H. de Cock in Dwingeloo in het huis van F.A. Kok en in Beilen, waarschijnlijk bij Jacob Koerts thuis. Bij deze 3 mannen kwamen van de andere classis Dijkstra van Smilde, Mos van Ruinerwold, W. Kok van Diever, D. van der Werp uit Houwerzijl en Koert Jacob Timmerman, de oudste zoon van Jacob Koert. Deze opleiding wordt later voortgezet in Berghuizen (Ruinerwold-Koekange), Hoogeveen en wordt uiteindelijk de Theologische Hogeschool in Kampen.

Op 20 en 21 maart 1840 is er een provinciale vergadering in het huis van F. A. Kok. Op deze vergadering doen F. A. Kok, Jacob Koerts en zijn zoon Koert Jacob examen in het bijzijn van ds. H. de Cock, ds. Van Velzen en ds. De Haan. De notulen van de vergadering spreken voor zich:

"Zijn voorgelezen een beroepsbrief van de gemeente Hijken en Halen waarbij J. Koerts Timmerman, ouderling te Halen tot herder en leeraar der gemeente op die plaatsen beroepen is, alsmede een beroepsbrief van de gemeenten Beilen en Westerbork, waarbij Koerts Jacobs Timmerman tot herder en leeraar der gemeente aldaar beroepen wordt; tevens zijn voorgelezen attestaties van de kerkeraden Hyken en Halen en de classis Dwingelo, waardoor blijkt, dat de opzieners in genoemde gemeenten en classis goed getuigenis wegens godzaligheid, ootmoed, zedigheid, bescheidenheid en onopsprakelijkheid in leer en leven geven aangaande K.J. Timmerman en J.K. Timmerman."

Dan wordt door Jacob Koerts, na het gebed en het zingen van psalm 2 vers 6 en 7 een preekvoorstel gedaan over Joh. 3 vers 36: "Die in den Zoon gelooft, heeft eeuwig leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft over Hem."

Na afloop wordt hem de volgende verklaring uitgereikt:

"L.S.: Wij ondergetekenden, uitmakenden de provinciale Kerkvergadering van Drenthe, bijgestaan door de herders en leeraars T. F. de Haan en S. van Velzen, hebben onzen broeder J. K. Timmerman, die tot het herders- en leeraarsambt verlangde toegelaten te worden in onze vergadering onderzocht! En nadat de getuigschriften van den kerkeraad en classis aangaande de leer en wandel van genoemden broeder in goede orde zijn en deze een proeve van zijn bekwaamheid in het prediken gegeven heeft, is het onderzoek geschied in de uitlegkunde des Bybels, de leerstellige beoefende en weerleggende godgeleerheid, de Bijbelsche geschiedenis en aardrykskunde, het herderlijk werk en de predikkunde. In alle deze zaken heeft genoemde broeder voldoende blijken van bekwaamheid gegeven, weshalven wij in de naam van onzen Heere Jezus Christus en overeenkomstig zijn Woord en onze kerkordening aan J.K. Timmerman vrijheid, last en macht geven om naar behoorlijke beroeping en bevestiging niet alleen aan alle plaatsen het evangelie te prediken, maar ook de heilige sacramenten te bedienen en al datgene te verrichten hetwelk tot herders en leeraarsambt behoort. Van ganscher harte bidden wij, dat de Heere dezen broeder tot een uitgebreiden zegen stelle, opdat door middel van zijnen dienst het rijk der duisternis worde afgebroken, dat vele zondaars tot God bekeerd en de gemeente gebouwd worde tot eer en prijs van Jezus Christus den koning der kerk.

Dwingelo den 21sten Maart.

De prov. kerkverg. der chr. afgescheiden of Gereform. gemeente in Drenthe.

Dat het examen stof deed opwaaien in "Afscheidend Nederland" blijkt uit een aantal brieven. Op 30 maart 1840 schrijft ouderling J.A. Smeeds van Assen een brief aan ds. Scholte:

"UE. zal wel denken dat ik langzo vlug niet aan UE verzoek voldoe als UE. aan mijn verzoek. Maar, door dien ik de vergadering niet tot het einde toe heb kunnen bij wonen, moest ik zoo lange wachten tot dat ik vaste berigten ontvangen had van dat geene het welk na mijn vertrek besloten was.....

Eevenwel is hij (Freerk Kok) met twee andere Broeders tot het examen voor het Leeraarsamt toegelaten, waar tegen ik alleen heb geprotesteerd, dog niets gewonnen.....

Wij zijn des morgens om 10 uur vergaderd tot de andere morgen 3 uur toe, en er niets behandeld als die..... zaken. Des morgens om 10 uur is de vergadering opnieuw vergaderd. Toen kon ik echter dezelve niet meer bijwonen en wat er toen besloten is zal ik u mededelen:

1. Er zal een Synode gehouden worden te Amsterdam in de maand July.
2. Doms de Cock zal tot dat einde een boekje uitgeven om de gemeenten op te wekken om tot de oude paden terug (U begrijpt wat men daar door verstaat) te keeren.
3. Zijn daartoe benoemd om op die vergadering te verschijnen van Drenthe Freerk Kok, Jacob Koers en Coert Koers als ook Corn. Staggert, alle mensen die alle veel gelijkheid hebben aan Freerk Kok, die U zeker nog kend....."

De genoemde Synode wordt pas in november/december 1840 in Amsterdam gehouden. Jacob Koerts is niet gegaan.

Op 1 april 1840 schrijft ds. H. de Cock een brief aan ds. G.F. Gezelle Meerburg:

".....Gij zegt daarin dat gij nauwelijks hoort van onderwijs of het examen volgt en dan komt het U voor dat het meer vertoning is dan wezenlijke nuttigheid; maar Broeder, bij ondervinding weet ik het tegendeel. De broeders die deelnemen aan het onderwijs zijn meesten deels dezulken die door den Heere geleerd gaven hebben van welsprekendheid en getuigenis van ootmoed, zedigheid, geestelijkheid enz. Die hier geëxamineerd zijn zijn naar de vermaning des Apostels getrouwe mannen aan wie de bediening mag worden toevertrouwd.... In Drenthe zijn drie geëxamineerd als Freerk Kok, Jacob Koerts en Koert Jacobs Timmerman, die nu ongeveer twee maal de Godgeleerheid mede doorgelopen hadden, in het privaat hadden geprooneerd, de bijbelsche geschiedenis onderscheiden reizen geregeld behandeld, onderwezen in de kennis der kaarten die in onze bijbels worden gevonden en ook in de Kerkgeschiedenis. Jacob Koerts was te voren ook onderwezen tot en geëxamineerd als Catechiseermeester. Zulk een onderwys nu is niet slechts voor de leuze, maar noodzakelijk of althans hoogst nuttig zoo voor de onderwezenen als voor de Gemeenten, voor de eerste opdat zij geregeld alle stukken der Godgeleerheid leeren kennen, voor de gemeenten, opdat zij verzekerd zijn dat zij in alle stukken de Godgeleerheid betreffende onderwezen en onderrigt zijn.

Die onder ons nu geëxamineerd zijn hebben vertoond

1e. gemeenschappelijk volledige getuigenissen zoo als geëischt worden en van de Kerkeraad hunner gemeente en van de Classis;

2e. hebben zij ... vooreerst een proeve gegeven hunner ervarenheid in kunde, daarna zijn zij onderzocht omtrent het geheele beloop der Godgeleerheid, ook met inmenging van de wederleggende en dadelijke; daarna over de kerkelijke geschiedenis met inmenging van de aardrijks- en tijdrekenkunde. Voorts van de kerkelijk geschiedenis en het beloop van de openbaring. En eindelijk van de predikkunde en het herderlijk werk en zijn zij, alle broeders voldaan zijnde over het examen toegelaten tot de bediening nadat zij geroepen en bevestigd zijn.

Ten aanzien van ... Jacob Koerts en Koert Jacobs Timmerman, die zijn beroepen en hebben zulks aangenomen ... te Hijken en Halen en te Beilen."

Op 24 mei 1840 blijkt Jak. Timmerman naar de Classis van Assen te zijn overgegaan. Zijn zoon Koert Jacob volgt hem op als "Fisitaator". Hij heeft een beroepingsbericht gehad van Westerbork, zodat ik vermoed dat hij gegaan is.

Op 14 maart 1841 bevestigt hij zijn zoon als predikant te Warffum/Baflo.

In mei 1841 wordt hij beroepen te Leens. Hij bedankt echter. Er zijn problemen tussen Hijken en Beilen: uit de notulen van de classicale vergadering blijkt, dat "door den broeder Ds. J. K. Timmerman in ons midden gebracht, dat de gemeente Hijken en Halen hem weigeren attestatie te geven daar gemelde het beroep naar Beilen heeft aangenomen en verlangt naar zijn begeerte te vertrekken..."

De reden waarom zijn ons ter hand gekomen, gedeeltelijk schriftelijk en door de broeders leden der gemeente Hijken bij monde gehoord.

-1e daar het oordeel der vergadering is over gehoord dat ds. Timmerman van het begin der scheiding haar voorganger is geweest en daarna haar herder en leeraar is geworden. Ziende Godes zegen der gemeente en de broederlijke liefde en toegenegenheid van wederzijds (Hoe ze ook door de roeping van Beilen geleet te scheuren is na dien tijd de broederlijke band bijzonder wederom vernieuwd en ziende op het voorleden van den zegen en de onmogelijkheid onzer gemeente om een leeraar te bekomen, dit achtens en het zien op de veelheid der leeden, waarom dan naar Beilen te vertrekken?" De classis oordeelde dat de attestatie niet geweigerd mocht worden.

Op 12 mei 1842 wordt in de classicale vergadering besloten dat ouderling Cornelis Kok van het ouderlingschap in Beilen door de kerkeraad zou moeten worden ontslagen om zoo voort de gemeente van Hijken te oefenen om die te stichten. Jacob Koerts wordt dan "Leeraar te Beilen" genoemd.

Op 15 december 1842 leidt hij de classicale vergadering te Beilen. Een week later trouwt hij met Lammigje Beens en wordt predikant te Borger. Hij volgt daar ds. Joffers op. die in april 1842 naar Uithuizen en Uithuizermeeden was gegaan. Deze gemeente had eerst Jacob Koerts beroepen, doch die had bedankt.

Uit een brief van zijn dochter Geesje blijkt wat voor een man Jacob Koerts was. "In Borger was iemand wegens oneenigheeden van het H.A. Geweerd. Bij de mededeeling van dit feit dreigde genoemde man ds. Timmerman met een stoel te slaan en vroeg hem: Beef je niet? T. echter was niet bang, want hij zei alleen te beven voor Gods woord. 's Zondags daarop bij de bediening van het H.A. was de gecensureerde ook gekomen met de bedoeling toch aan tafel te gaan. De pred. die hem zag, sprak openlijk uit, dat er een was zonder bruiloftskleed, dieniet mocht aanzitten. De gecensureerde heeft toen gevraagd of hij bedoeld werd, maar ging toen weg uit de vergadering."

Op 9 april 1844 wordt hem een attest gegeven en in notulen van de classicale vergadering van 21 mei 1844 staat dat o.a. aanwezig was: 'van Hieken Dom J C Timmerman vergezeld met een goede attestatie uit de Classis Smilde'.

In augustus 1849 heerst er cholera. Jacob Koert stelt op de classicale vergadering voor een biddag uit te schrijven. Men besluit dat iedere kerk dit op eigen gelegenheid moet organiseren.

In 1860 is Jacob Koerts 71 jaar. Hij wordt oud en is waarschijnlijk ook ziek geweest. De classis van Smilde benoemde op 1 augustus 1860 tot secundus consulent van de gemeente Smilde ds. E. Breitsma, "wegens ouderdom en zwakheid van Ds. J.K. Timmerman. Op 10 juli 1860 is hij niet aanwezig op de kerkvergadering.

Op 19 maart 1862 wordt zijn laatste zoon geboren. Op 30 augustus is de dan 73-jarige nog afgevaardigde voor Hijken op de classicale vergadering van Smilde. Maar in de notulen van 18 april 1866 staat "dan brengt Ds. K.J. Timmerman bij monde, namens zij vader het verzoek, dat de vergadering zijn eerwaardes vader een eervol ontslag geve, dewijl de kerkeraad, schoon hem graag als hun leeraar te willen houden, echter zulks goed keure, geeft de vergadering hierin hare toestemming."

Bijna 2 weken na zijn verkregen emeritaat overlijdt Jacob Koert Timmerman op 30 april 1866.

In de Bazuin en het Drentsch Dagblad staat de overlijdensadvertentie.

6. Jacob Koerts als landbouwer.

Vader Coert Geerts was timmerman in Halen. Ook al was hij geboren in Nijeveen, hij was goed ingeburgerd in het dorp. Dit blijkt o.a. op 5 september 1789, wanneer de volgende willekeur (= regeling) wordt gemaakt:

De Kluftgenoten van Beilen, Marktgenoten van Hijken en Brunstinge benevens die van Spier ondervindende, dat de stroom tot aan Lheebroek zeer slordig word gesneden, opgeruimd en de stoppen van het gesneden niet worden vlot en los gemaakt als naar behooren, waardoor groot nadeel aan de aangelanden wordt veroorzaakt; zoo hebben de onderschrevene volmagten van gemelde geïnteresseerden dit volgende ontwerp van mij Schultus L.M. Schukking doen formeren en concipieren, om gewilkeurt en vastgelegd te moeten worden:

1. Dat de stroom tot aan Lheebroek, zo verre de gemelde markten zich uitstrekken, van daar toe te verliezene schouwers uit de kluft Beilen twee, Hijken en Brunstinge twee, en Spier eene in maj den laatsten, in Junij d. 21sten, in Julij d. 12den en in Augustus d. 2den zal moeten worden geschouwt en gevisiteert worden, 's morgens te beginnen agt uur, en te vergaderen bij het Hoofd van de Dam op poene van een Daaler ten laste van die schouwer, welke uitblijft, en, bij onmatigheid, geen ander in zijn plaats send, die daartoe mede de nodige bekwaamheid heeft, zullende daartoe in gebeurlijken geval, bij manquemant van een Huisgenoot een nabuur althans een geïnteresseerde uit de Buirschap moeten deszelve plaats voor die tijd vervangen.
2. De wijte der stroom blijft, als van ouds her bepaalt onder anderen van agteren het Hoofd van de Dam op achien voeten.
3. Word de particuliere schouw van ieder markte hierdoor niet verkort en blijft even daarom in volle kracht om, bij manquement van de Heeren schouw in de maanden Maj en September deze hoofdruiming open te houden tot voor-koming van innundatie.
4. Zal een buirpand van een Rot quaad bevonden moeten worden betaalt met eene daaler en van een particulier quaad pand door de Eigenaar met twee schellingen na verloop van een halve week dubbelt en zal zo van week tot week verdubbelt worden; om deze breuke bij parate executie op pandhaling te mogen laten invorderen, en dan na verloop van een maand het gehaalde pand moogen verkogt worden, als de Breuke bij insinuatie en aan segging van executie naar het reglement der executorialen door dit gerichte lokaal niet ingevordert word.
5. In de Brunstinger, Hijker en Beiler Leek zal de schouw even eens als van de Stroom plaats hebben en geschouwt worden van de Hijkerdijk af tot in de Stroom.
6. Bijaldien een geheele Buirschap mogte uitblijven eenen volmagt te zenden 's jaarlijks om te schouwen, zal zulk een buirschap verbeurt hebben een pont ad ses carl. guldens, om te innen als voren en deze schouw even daarom van de presente leden voortgang hebben op de bepaalde tijden en plaatsen zowel van de Stroom als van de Leek.
7. Alle twee jaren zullen nieuwe schouwers in een ieder buirschap moeten verkosen worden of naar rade de oude schouwers kunnen doen continueren, zullende de weigeragtige, die door de Buirschap bij meerderheid verkosen is, niet minder als voor twee schellingen vrij blijven.

Des ten oirkonde heb dezen nevens de gesondene volmagten getekend om verder van de marktgenoten een ieder in zijn buirschap te laten tekenen.

Actum Beilen d. 5 Sept. 1789

(Get.:) L.M.Schukking, Schultes, R. Hunse, J. Hunze, J.D. Brunsting, K. Lamberts, Koert Geerts, Jan Willems, R. Hunze, Warmelt Smit, Albert Bakker, Roelf Klaas, Willem Klaas, Koop Hendriks, Jan Leffers Bakker, Jan Luiks Mulder, Jan Heinen, Jan Hendrykus, Roelf Heijnen, Jan Luikas, Leffert Everts.
Spier: Roelf Nijens. Lambert Oosting, Willem Egbets, Hendrik Tinge, Rimmelt Otten.

Deze willekeur is heb ik overgenomen uit "Drentse willekeuren uit anderer uitgeven verzameld" van J. Heringa, uitgegeven door Walburg Pers te Zutphen, evenals de volgende willekeur, waaruit blijkt dat naast Koert Geerts ook Jakob Koerts in het dorp meehelpt de zaken te regelen. Op 22 november 1819 wordt dan een "bewoners-Boerwilker of reglement voor de boer van Hyken" opgesteld, waarin staat:

Wij ondergetekende inwoners te Hyken verbinden ons tot het nakomen of onderwerpen aan de volgende artykelen:

Artykel 1.

Daar zal in onzer midden een publyke boervergadering plaats hebben op een daartoe bepaalde plaats, welke zal zyn in of by de schoele. (opm. Jacob Koerts was schoolmeester).

Artykel 2.

deze vergadering in onzer midden zal byeen geroepen worden door het blazen van een horen of door het rondezenden van een brief by de huizen.

Artykel 3.

die vergadering geroepen wordende door het blazen van een horen zal een yder gehouden zyn op de bepaalde plaats te verschynen: die naa verloop van een kwartieruurs naa het blazen van het horen niet kompareert zullen de alsdan anwezygen kunnen voortvaren met het noodyge te stellen.

Artykel 4.

Zoo men in deze vergadering niet eens mogt zyn in het stellen van zekere dingen zal de meerderheid van stemmen het geval kunnen beslissen.

Artykel 5.

Zoo er ymant mogt vernemen een extra ordinaire (=buitengewone) vergadering te moeten beleggen zal het bekent gemaakt worden door het rondtzenden van een briefje by de huizen: alsdan zal een yder gehouden zyn op het alsdan bepaalde uur te kompareeren (=verschijnen); die alsdan niet kompareert zal verbuiren een boete van 15 cent, als mede die het rondtgaande briefje laat liggen of niet dadelyk voortbrengt zal mede verbuiren eene boete van 20 cent.

Artykel 6.

Op deze vergadering zal men de bovengenoemde en volgende artykelen van dit boerreglement kunnen veranderen, vermederen of verminderen naar goetvinden der meerderheid van stemmen, waarna een yder zig zal moeten schikken alsmede zal men deze vergadering kunnen bepalen en door de meerderheid vaststellen allerhande gezamentlyke boerdingen die dit reglement niet mogten genoemt zyn en egter nodig zyn, zonder dat de alsdan apsende leden zig daar tegen kunnen of mogen verzetten.

Artykel 7.

Indien er gezamelyk met de boer gewarkt moet worden hetzy publyke wegen, waterleidingen of wat het ook zyn moge zal een yder gehouden zyn op het alsdan bepaalde uur een bekwaam en weerbaar manspersoon, bekwaam om zyn pandt te kunnen maken, op de bepaalde plaats moeten zenden en die Gene die een half uir naa de bepaalde tydt niet prezent is, zal geboet worden voor 30 cent en in het geheel niet komende zal zyn pandt of panden op zyn kosten worden gemaakt, hetwelk kosten en boeten in dit en voryge artykelen vermelt dadelyk worden opgehaald door de volgende hierna te noemen parzonen.

Artykel 8.

Om deze bovengemelde boeten en kosten dadelyk op te halen zullen benoemt worden veer huisgezinnen onder den naam van schuttheeren, welke jaarlijks zullen verwisselen en wel op den eersten mey van elk jaar voort te stellen naa de order der buiren en zullen by het aftreden van hun post an de boer moeten betalen vyf gulden.

Artykel 9.

deze schuttheeren zullen het geheele jaar door op de boer es moeten passen onder de volgende artykelen, zoodat de es het gehele jaer door vry zal zyn dat een yder zyn landt kan ploegen en zayen na goetvinden egter zal dan den een den van met voordagt geen menningen moegen beletten ook niet de van oudsher gewone menningen mogen verhinderen ten zy de rigter hieromtrent anders over mogte oordelen. Geen paarden of biesten of schapen of varkens zullen op de es mogen lopen of weyden exept (= behalve) de varkens zullen het vry hebben van den eersten November tot den laatstenMeert: de boerharders (=herders) zullen op de es mogen weyden als zy het zonder schade kunnen doen tot zoo lange als de schapen op de es in de hekken liggen.

Artykel 10.

De schuttheeren zullen moeten zorgen dat de es vredege (=afrastering) behoorlyk gemaakt worde alsmede de boer- en partykuliere waterleydinge, zullende daarvan een dag of dagen in de boersvergadering worden gestelt om dezelve alsdan behoorlyk gemaakt te hebben of een yder het zyne behoorlyk schou vry.

Artykel 11.

Gemelde vredege of waterleydinge zal door bovengemelde schuttheeren op de daartoe bepaalde dag worden geschoudt (=geïnspekteerd) en zullen voor de eerste maal van een kwaat pant in de es vredege worden gebote voor 5 cent en voor de tweede maal 10 cent en zoo vervolgens te verdubbelen tot vyf malen en niet genaakt zynde zullen de schouwers gemelde pant of panden op kosten van de eygenaar laten maken, welke kosten dadelyk door de schouwers zullen opgehaalt worden

als een kwaat pant door de in de waterleydinge zal hetzelfde plaats hebben uitgenomen voor de eerste maal 15 cent en dan vervolgens ook verdubbelt: de schouwers zullen gehouden zyn van yder keer schouwen an de eygenaar kennis te geven.

Artykel 12.

De schuttheeren zullen tot het schutten (=oppassen) uit de es uit hun huisgezin mogen gebruiken alle de hun redelyke vermogens bezitten en den ouderdom van 12 jaren hebben bereikt.

Artykel 13.

Die schuttheeren zullen voor schutten mogen vordern uit de es	
van een paart of vool (veulen) by nagte	f -.30 cent.
en by dag	f -.15 cent.
een koe of kalf	f -.15 cent.
een varken of bigge	f. -.05 cent.
een schaap of meer tot 9 vor weyden	f. -.05 cent.
zoo er ymant met 10 schapen of meer schapen	
op de es bevonden wort te weyden verbeurt	f 100 cent.
als er ymant met zyn vee by nagte op de es	
weidt verbeurt	f 3 gulden.
een varken dat niet gekramt is als die dag	
bepaald verbeurt	f -.2,5 cent.
en voor de tweede maal nog niet gekramt	
zynde verbeurt	f -.5 cent.

Artykel 14.

de geheele boer zal op dezelve conditien de schuttheeren mogen schutten.

Artykel 15.

Zoo ymand mogte verneemen dat zyn vee nouwer door de schuttheeren weerde opgepast als dat van een ander zal een yder het regt hebben om eens anders vee an de schuttheeren an te wyzen die alsdan genootzaakt zullen zyn om gemelde vee dadelyk te schutten of anden aanwyzer voor hun reken over te laten zoodat zy voormelde vee zullen moeten betalen.

Artykel 16.

De schuttheeren zullen bovengemelde schutpennigen en boeten der schou voor hun ygene gelden invordren by het halve jaar en wel 8 dagen voor Allerhyligen (= 1 november) en 8 dagen voor Mey: zy zullen het uir van invordering door een briefje by de huizen bekend maken, zoodat een yder alsdan zyn verschuldigde op de bepaalde plaats en uur zal moeten brengen.

Artykel 17.

Van deze schutpennegen en boeten der schou zullen de schuttheeren bij elke invordering an de boer moet betalen f 2.50 cent, hetwelk voldoende zal zyn voor het geldt aan de boer in artykel 8 vermeld.

Artykel 18.

de schuttheeren zullen gehouden zyn om het geschutte vee an den eygenaar an te wyzen uitgezondert degene die bevonden wordt met zyn vee op de es te weyden by het anwyzen van het geschutte vee zal een yder zyn vee moeten bekennen: zoo van ageteren bevonden wordt iemand zyn vee niet bekent te hebben zal met een dublet schutgelt worden angetekend, de schuttheeren zullen het vee zelve van de es moeten brengen uitgenomen die bevonden wordt op de es te weyden daarmede zullen zy het hem moeten anzeggen.

Artykel 19.

eendien er by het invorderen van de schutpennigen enig verschil mogte ontstaan zal alles by de eerste boervergadering volkomen door de meerderheid worden beslist zonder tegenspreken.

Artykel 20.

De boeten in artykel 5 - 6 - en 7 vermeld zullen komen ten voordeele van het geheel boer zoodat voor de schuttheeren verblyft die boeten in artykel 17 vermeld.

Artykel 21.

Zoo in de boervergadering eenige dingen mogten gesteld of verboden worden en waarvan wegen de boer opgepast moet worden, zullen de schuttheeren gehouden zyn zulks voor die boer te

moeten doen van welk eennen aart het ook zyn moge zonder van die boeten of penaliteiten (=strafbepalingen) eenig genot te hebben.

Artykel 22.

Eindelyk verbinden wy ons om zoo wy menen in het een of ander niet goet behandelt te zyn, ons an de uitspraak der meerderheid van de boervergadering te willen onderwerpen en zoo wy gerigtelyk tot het betalen van boeten of kosten door die schutheiren namens de gehele boer worden genoodzaakt, wy hetzelve voor goet zullen houden en verbinden verder voor alle boeten en kosten die ons van wegen dit regelement kunnen of mogten opgelegd worden of de bepalingen door de meerderheid van stemmen by de boervergadering ons opgelegd onse persoon en goederen als na de wet.

Artykel 23.

Zoo het mogt zyn zal dit boerregelement te approbatie (=goedkeuring) worden ingezonden waar zulks noodig zal geoordeelt worden.

Aldus gedaan en opgemaakt in Hyken den 22 November 1819, en bij gebrek an zegel door ons getekent op ongezegeld pampier om op zegele overgebragt te worden en alsdan op nieuw te teekenen.

Jeene Alberts	Harm Hendriks
Jakob Koerts	Jan Alberts
Albert Geerts	Roelof Hendryks
Bartelt jansten	Gerrid veldman
Hendrik Jacobs	Hendrik Tiems
Jacob Alberts	J:B:Vredeveld
Roelof Jacobs	Berend jans
Wolter Hendriks	Roelof weurdinge
Roelof Hein	Albert jakobs
Jan C. Koers	jan Derks
Hendrik meinen	Albert Boer
Hendrik boer	Roelof Jans
jan peters	jan Seubring
Albert Arns	Egbert Derks
Geert Jans	Alberts Hendriks
willem Lombert	Barteld Hendriks
luykas roelfs	Derk Donen

Jacob Koerts is dan reeds landbouwer. Als zijn vader Koert Geerts Timmerman op 12 september 1828 overlijdt erven de drie nog levende kinderen veel land. Jacob Koerts, Jan Koerts en Hilligien Koerts, getrouwd met Lambert Klinkers, erven de helft van:

1. Een **huis en hof** te Hijken, groot 82 ellen, zwertende (=grenzende) ten Zuiden en ten Noorden de wed. Jan Wubbeling thans Meyers, wijze bewoond en gebruikt bij Libe Teris.

Bouwland

2. Akker **de Brunstinger Esch**, gelegen in de Markte van Brunstinge, groot 18 roeden 90 ellen, zwertende ten Zuiden aan Jan Nijmeyer en ten Noorden Jacob Vrenks.

3. Akker **het Mitveen** gelegen op de Hijker Esch, groot 10 roeden en 70 ellen, zwertende te Noorden Jan Jansen Seubring en ten zuiden de Wed. H. Nijnsing.

4. Akker **het Blik**, groot 35 roeden en 70 ellen, zwertende ten westen de wed. Jan Wubbeling en ten Oosten H. Scheuning.

5. Akker **de Hel**, groot 12 roeden en 80 ellen, zwertende ten westen de wed. Jan Wubbeling en ten Oosten Lukas Wubbeling.

6. Akker **de Hamakker**, groot 24 roeden en 60 ellen, zwertende ten Zuiden de wed. Tijme Derks en ten Noorden Lukas Vording.

7. Akker **de Woerd**, groot 10 roeden en 71 ellen, zwertende ten Zuiden de Boerweg en ten Noorden Jan Vredeveld.

8. Akker **de Woerd**, groot 10 roeden 65 ellen, zwertende ten Zuiden aan Roelof Seubring en ten Noorden aan Reinder Tap.

9. Akker **het Lijnland**, groot 2 roeden en 80 ellen, zwertende ten westen Jan Scheuning en ten Oosten aan Jan Otten.

10. Akker **de Boergooren**, groot 9 roeden, zwertende ten westen Roelof Weurding en ten oosten aan de Boerweg.

11. Akker **de Haarkamp**, groot 31 roeden, zwertende ten Zuiden Jan Seubring, ten Noorden JAn Vredeveld.

12. Akker **de Holtkamp**, groot 25 roeden en 90 Ellen, zwertende ten Oosten Egbert Eleveld en ten westen de Wed. Jan Wubbeling.

13. Akker **de Mulder**, groot 18 roeden en 80 ellen, zwertende ten oosten Wed. Jan Wubbeling en ten westen aan Hendrik Alberts.

14. Akker **de Raapakker**, groot 19 roeden en 60 ellen, zwertende ten Zuiden de Boerweg en ten Noorden aan de Wed. Jan Wubbeling.

15. Akker **de Dalakker**, groot 28 roeden en 80 ellen, zwertende ten Zuiden aan Jan Otten en ten Noorden aan de Wed. J:Koerts.

16. Akker **de Dalakker**, groot 13 roeden en 50 ellen, zwertende ten Oosten Wolter Bening en ten Westen Jan Vredeveld.
17. Akker **de Huure**, groot 32 roeden en 40 ellen, zwertende ten Zuiden aan Jan Van Veen en ten Noorden de wed. Jacob Koerts.
18. Akker **de Haverakker**, groot 10 roeden en 40 ellen, zwertende ten Oosten Jan Scheuning en ten westen aan Jan Seubring.
20. Akker **de Langevaling**, groot 21 roeden en 20 ellen, zwertende ten Oosten en ten westen Harmen Scheuning.
21. Akker **de Langevaling**, groot 16 roeden en 20 ellen, zwertende ten Oosten aan Jan Scheuning en ten westen Jan Seubring.
22. Akker **de Kraanakker**, groot 25 roeden en 40 ellen, zwertende ten Zuiden de Wed. Jan Wubbeling en ten Noorden Boerveld.

Hooiland

23. Stuk **het Vorrelveen**, gelegen in de Markte van Hijken groot 23 roeden en 50 ellen, zwertende ten Oosten Jan Vredeveld en ten westen aan Roelof Willems.
24. Stuk **het Vorrelveen**, groot 52 roeden en 20 ellen, zwertende ten Oosten Jan Vredeveld en ten Westen aan Roelof Wilems.
25. Stuk **het Vorrelveenschemaad**, groot 60 roeden en 10 ellen, zwertende ten oosten Harmannes Scheuning en ten westen de wed. Jan Wubbeling.
26. Stuk **de Grootemaad**, groot 31 roeden en 12 ellen, zwertende ten Noorden aan de wed. Tijme Derks en ten Zuiden de wed. H. Nijsing.
27. Stuk **de Drijstoel** gelegen in de Markte Van Brunstinge, groot 16 roeden en 12 ellen, zwertende ten Zuiden Jan Vredeveld en ten Noorden aan Roelof Weurding.
28. Stuk **het Begravenvledder**, groot 62 roeden en 55 ellen, zwertende ten Oosten Mannes Alberts en ten westen aan de wed. Jan Wubbeling.

Weideland

29. Stuk **het Grotelot**, gelegen in de Markte VAn Hijken, groot 36 roeden en 70 ellen, zwertende Noorden de wed. Jan Wubbeling en ten zuiden aan de Erven Hendrik Schuuring.
30. Vijf **veldscheeren** gelegen in de ongescheiden Markt van Hijken.

Jacob Koerts hield als boer ook bijen. Op de classisvergadering van 31 mei 1839 is hij niet aanwezig "uithoofde dat hij was in 't Groningerland bij de bijen".

Door het overlijden van Jacob Koerts zijn vrouw Geesje Smit wordt het land verdeeld onder de gezinsleden. Jan Harms Timmerman, die getrouwd is met dochter Geesje ruilt zijn aandeel met de oom van Geesje en de broer van Jacob Koerts Jan Koerts op 20 oktober 1860. Opvallend is dat de goederen van Jacob Koerts en Geesje Smit in eerste instantie zijn verdeeld via een onderhandse akte welke gedateerd is op 26 februari 1842.

Dit is de sterfdag van Roelofje, drie dagen na haar geboorte en 5 dagen voor het overlijden van Geesje Smits. Ik vermoed dan ook dat er bij de bevalling complicaties zijn geweest, waardoor men voor het overlijden van Geesje nog het haar toebehorende vermogen heeft verdeeld.

Met een akte van 10 augustus 1863 wordt bovenstaande onderhandse akte officieel vastgelegd en weten we hoe rijk Jacob Koerts was: "de onroerende goederen, behoord hebbende tot de huwelijksgemeenschap zooals die naar de fransche wet bestaan heeft tussen Jacob Koerts Timmerman en Geesje Smit wordt verdeeld ten huize van Jacob Joosten, logementshouder te Beilen voor notaris meester Jan Tiemen Kymmell uit Westerbork in bijzijn van den hoogwelgeboren heer Jonkheermeester Hendrik Gerard van Holthe tot Echten, kantonrechter van het kanton Hoogeveen, wonende op den huize Echten".

Aanwezig waren:"

-de Eerwaarde Jacob Koerts Timmerman, predikant bij de christelijk afgescheidene gemeente te Hijken gemeente Beilen:

-Jan Koerts Timmerman van beroep landbouwer wonende te Hooghalen gemeente Beilen.

-de Eerwaarde Koert Timmerman, predikant bij de christelijk afgescheidene gemeente te Uithuizen, provincie Groningen. ten dezen handelende zoo voor zichzelf als in qualiteit van vader en wettig voorgd:

eerstelijk voor zijne minderjarige dochter Hilligchien Timmerman door hem bij zijne eerste vrouw Geessien Lamberts van Bolhuis met welke hij naar de tegenwoordige wet en mitsdien in algeheele gemeenschap van goederen gehuwd was, en die op den tienden Juny 1846 te Grootegast provincie Groningen is overleden, in echte verwekt en:

ten anderen over zijn minderjarige kinderen Bouwina en Gesina Timmerman door hem in echte verwekt bij zijne tweede vrouw Grietje Harms Stelman, met welke hij naar de tegenwoordige wet en mitsdien in algeheele gemeenschap van goederen gehuwd was, en die op den tienden Juny 1854 te Uithuizen provincie Groningen is overleden.

-Pieter Timmerman, van beroep landbouwer wonende te Hooghalen voornoemd zoo voor zichzelf als in qualiteit van vader en wettig voorgd over zijn minderjarigen zoon Jan Timmerman in echte verwekt bij zijne vrouw Jantje Nijsing met welke hij naar de tegenwoordige wet in algeheele gemeenschap van goederen gehuwd was en die op den negenden July 1844 te Altinge gemeente Beilen is overleden.

-Roelof Timmerman, van beroep landbouwer wonende te Hooghalen.

Verdeeld wordt voor een totaal bedrag van fl. 26560,--.

De verdeling is als het volgt:

Jacob Koerts Timmerman:

- een gedeelte, zijnde het westelijk **woonhuis en schuur** in voege door een muur afgescheiden met ten zuidwesten achter het huis staande schuur benevens het westelijk **gedeelte der gronden**, groot 63 roeden 90 ellen; geschatte waarde fl.1440,--.
(Roelof krijgt de andere helft. Jacob Koerts woont dus bij Roelof op de boerderij.)
 - noordelijke helft van **bouwland De Lijnakker**; waarde fl.450,--.
 - 62 roeden **bouwland De Blik**; waarde fl. 500,--
 - 62 roeden 80 ellen **bouwland De Raapakker**; waarde fl.425,--.
 - de zuidelijk helft van **bouwland Heuvingkamp**; waarde fl.425,--.
 - 1 bunder 58 roeden 90 ellen van **weiland Heuvingkamp**; waarde fl. 500,--.
 - 31 roeden 90 ellen **bouwland De Grootte Akker**; waarde fl.125,--.
 - westelijk helft van **hooiland De kleine Zandakker**; waarde fl. 90,--.
 - 38 roeden 80 ellen **bouwland de Vijfschat**; waarde fl. 225,--.
 - 34 roeden **bouwland De Winkel**; waarde fl. 125,--.
 - 18 roeden 50 ellen **bouwland Het Kampje**; waarde fl. 50,--.
 - nooroostelijke helft van **bouwland Het Nijland**; waarde fl. 130,--.
 - 14 roeden 70 ellen **bouwland de Holt Esch**; waarde fl. 64,--.
 - oostelijke helft van **bouwland de Holt Esch**; waarde fl. 225,--.
 - 45 roeden 50 ellen **bouwland de Bree**; waarde fl. 225,--.
 - zuidoostelijke helft van **hooiland Het Hooistuk**; waarde fl. 1400,--.
 - 10 bunder 12 roeden 50 ellen van **hooiland Het Weide Stuk**; waarde fl. 2400,-
 - 84 roeden 60 ellen **hooiland Het Rhee deel**; waarde fl. 600,--.
 - westelijke helft van **Het Smalbroek** bij Assen; waarde fl. 350,--.
 - een groot **deel van de Markte**. Verdeeld wordt drie en half vorrel of vierendeel waardeel, groot 1115 bunder en 54 roeden en 90 ellen. Jacob krijgt aan waarde $84/160 \times \text{fl. } 5600,--$.
 - 2 bunder 86 roeden 50 ellen land **de Oude maat** bij Assen; waarde fl. 1255,--.
- Totale waarde fl. 13944,--.

Koert Timmerman krijgt:

- 25 roeden **bouwland Het Hoendernest**; waarde fl. 200,--.
 - 40 roeden 30 ellen van **weiland Heuvinghof**; waarde fl. 79,--.
 - 58 roeden 50 ellen van **bouwland De Grootte Zandakker**; waarde fl. 220,--.
 - twee derde gedeelte van **bouwland De Torenakker**; waarde fl. 350,--.
 - oostelijke helft van **bouwland De Winkelbosch**; waarde fl. 50,--.
 - 1 bunder 3 roeden 40 ellen **hooiland Het Dagwerk**; waarde fl. 590,--.
 - 2 bunder 30 roeden 90 ellen van **hooiland Het Weidestuk**; waarde fl. 650,--.
 - oostelijke helft van **land Het Smalbroek** bij Assen; waarde fl. 350,--.
 - een **gedeelte van deel Markte**. De waarde is $19/160 \times \text{fl. } 5600,--$.
- Totale waarde fl. 3154,--.

Pieter Timmerman krijgt:

- **bouwland De Westerkamp**, 51 roeden 10 ellen, waarde fl.400,--.
 - een vierde deel van **bouwland De Lijnakker**, waarde fl. 200,--.
 - 30 roeden 80 ellen van **weiland Heuvinghof**; waarde fl. 79,--.
 - 21 roeden 60 ellen van **bouw- en weiland Heuvinghof**; waarde fl. 60,--.
 - 23 roeden 90 ellen van **bouwland De Grootte Zandakker**; waarde fl. 50,--.
 - westelijke helft van **bouwland De Holt Esch**; waarde fl. 225,--.
 - een derde gedeelte van **hooiland De Achterste maat**; waarde fl. 500,--.
 - een zesde gedeelte van **hooiland Het Hooistuk**; waarde fl. 325,--.
 - 1 bunder 89 roeden van **hooiland Het Weidestuk**; waarde fl. 650,--.
 - een **gedeelte van de Markte**. De waarde is $19/160 \times \text{fl. } 5600,--$.
- Totale waarde fl. 3154,--.

Roelof Timmerman krijgt:

- een gedeelte, zijnde het Oostelijk **woonhuis en schuur** in voege door een muur afgescheiden met het noorden tegen hetzelfde staand schuurtje benevens het Oostelijk **gedeelte der grondengroot** 61 roeden 10 ellen, waarde fl.525,--.
- een vierde gedeelte van het **bouwland De Lijnakker**, waarde fl. 200,--.
- 35 roeden 80 ellen van **weiland Heuvinhof**; waarde fl.79,--.
- de oostelijk helft van **hooiland De Kleine Zandakker**, waarde fl. 90,--.
- 27 roeden 20 ellen **bouwland de Smalthe**; waarde fl. 100,--.
- westelijke helft **bouwland De Winkelbosch**; waarde fl. 40,--.
- de zuidwestelijke helft van **bouwland Het Nijland**; waarde fl. 130,--.
- een derde gedeelte ten zuiden van **hooiland de Achterste maat**; waarde fl. 500,--.
- een zesde gedeelte op het noordoosteinde van **hooiland Het Hooistuk**; waarde fl. 325,--.
- 3 bunder 53 roeden 60 ellen van **hooiland Het Weidestuk**; waarde fl. 500,--.

- een gedeelte **markte van Hooghalen**. De waarde is 19/160 x fl. 5600,--.
Totale waarde is fl. 3154,--.

Jan Koerts Timmerman krijgt:

- een gedeelte van **bouwland De Blik**, 25 roeden, waarde fl.200,--.
- noordelijke helft van **bouwland Heuvingkamp**, waarde fl.400,--.
- 58 roeden 60 ellen van **bouw- en weiland Heuvinghof**; waarde fl.140,--.
- oostelijke helft van **bouwland De Torenakker**; waarde 200,--.
- een derde gedeelte van **hooiland De Achterste maat**; waarde fl. 500,--.
- een zesde gedeelte van **hooiland Het Hooistuk**; waarde fl. 425,--.
- 1 bunder 79 roeden 40 ellen van **hooistuk Het Weidestuk**; waarde fl. 624,--.
- een **stuk van de Markte**. De waarde is 19/160 x fl. 5600,--.
Totale waarde fl. 3154,--.

De boerderij van Jacob Koert stond midden in de woonsgemeenschap 't Middendorp van Hooghalen. De boerderij is later afgebroken, toen de spoorlijn werd aangelegd. De boerderij was zo groot, dat de binten boven de grond zijn doorgezaagd en opnieuw gebruikt zijn voor de boerderij, welke nu midden in het dorp staat.

Wanneer Jakob Koerts Timmerman overlijdt, blijkt hij op 3 oktober 1859 een testament gemaakt te hebben. Hierbij vermaakt hij zijn land, dat beschikbaar is, aan de zes kinderen uit zijn tweede huwelijk: Hendrikje, Jacob, Lambert, Roelofje, Hermannes en Geesje en het vruchtgebruik van dat gedeelte aan zijn nog levende echtgenote Lammigje Beens.

Verdeeld wordt dan meer land dan hierboven is beschreven:

- een boerenplaats te Hooghalen, waarbij een huis en hof; groot 26 roeden en 20 ellen.
- 15 percelen bouwland; groot 7 bunder 15 roeden 20 ellen.
- 2 percelen hooiland; groot 5 bunder 12 roeden 60 ellen.
- 2 percelen weiland; groot 10 bunder 34 roeden 80 ellen.
- groot gedeelte van de Markte van Hooghalen.
- perceel hooiland; groot 2 bunder 87 roeden 50 ellen.
- helft stuk hooiland; groot 2 bunder 66 roeden 60 ellen.
- een boerenplaatsje te Hijken voor de helft met huis en hof; groot 22 roeden 15 ellen.
- 11 akkers bouwland; groot 2 bunder 30 roeden 65 ellen.
- 2 percelen weideland; groot 1 bunder 34 roeden 50 ellen.
- een perceel hooiland; groot 60 roeden 10 ellen.
- de helft van een perceeltje weiland; groot 9 roeden 50 ellen.
- 9 percelen heideveld; groot 14 bunder 11 roeden 5 ellen.
- de helft van 2 akkers bouwland; groot 3` roeden 90 ellen.
- de helft van een perceel hooiland; groot 55 roeden 40 ellen.
- een stuk weiland; groot 72 roeden 60 ellen.
- een vierde stuk weiland; groot 2 bunder 68 roeden 60 ellen.
- een stuk weideland; groot 72 roeden 60 ellen.
- een perceel bouwland; groot 19 roeden 20 ellen.

Uit bovenstaande blijkt, dat Jacob Koerts een rijke boer was, die aan zijn kinderen een eigen boerenbedrijf kon geven.

7. De economische ontwikkeling in die tijd.

Omdat de venen en heidevelden steeds meer gebruikt werden, was er in die tijd gelegenheid om een bedrijf te beginnen. Dit blijkt ook wel uit het grote stuk land dat Jacob Koerts in de Markte van Hooghalen had.

Het was in die tijd gebruikelijk, dat bij een huwelijk van een zoon, het jonge paar introuwde en dus deel ging uitmaken van de boerderij. Na de dood van de ouders viel het bedrijf toe aan deze ingetrouwde zoon. Hij was dan wel verplicht om aan zijn ongetrouwde broers en zusters, die op de boerderij bleven, levenshoud te verschaffen. Een zoon kreeg pas toestemming om te trouwen, wanneer zeker was dat hij gemist kon worden op het ouderlijk bedrijf. Immers door het trouwen ging een arbeidskracht op het ouderlijke bedrijf verloren. Tevens moest het beschikbare geld verdeeld worden.

Rond 1830 begint de ontgraving van de venen in Drenthe op gang te komen. Ook komen in Veenhuizen en Norg gestichten. Als we uitgaan van de bevolking van 1795, dan zien we dat in 1830 in Drenthe de bevolking is toegenomen met 61%..

Dit betekent, dat de kansen voor boerenzonen om nog een bedrijf te beginnen toch niet groot waren. Vandaar dat in 1847 een groep mensen uit Hijken naar Amerika gaat. Volgens hun opgave gaan ze om economische redenen emigreren. Dit is volgens mij zeer begrijpelijk. Er wordt ook vanuit gegaan, dat de Afscheiding en de onderdrukking de oorzaak van deze emigratie is geweest. Ik meen dat dit echter voor de groep uit Hijken zeer zeker niet opgaat.

Een van de naaste medewerkers van Jacob Koerts tijdens de Afscheiding is Jan Willem Nijzing, die als diaken een van de eerste lidmaten van de afgescheiden gemeente van Hijken was. Hij emigreert op 17 mei 1847 met een schip van Hellevoetsluis en arriveert op 5 juli in Baltimore. In een brief van 25 april 1848 schrijft hij onder andere:

"..veel van ons volk spreken, dat zulk een groot schip als het onze was, konde niet beweegt worden, maar, eilie, toen de wind zich verhefte en de zee ontstuimig werd of de onzaggelijke golven het grootste ligchaam ook aan wagen konden krijgen, en wel zoodanig, dat de spodter en vloekers van schrik beginnen te roepen tot Hem, die zee met alles wat daarin is, gemaakt heeft.

Wat er in is hebbe ik een weinigje gezien. Ja vissen zoo groot en onzaggelijk, dat ik bij mij zelven moest zeggen, Vrezelijk zijn uw werken, o God.

Wij zagen vissen, die de wateren wel 6 voed hoog in de lugt seuen. Ook ontmoete ons een schip van Bremen, dat na walvisvangen geweest was, hetwelk in geen 25 maanden in Bremen geweest was. Hij kwam dicht bij ons, en het was heel stil, en de matrozen kwamen met een roeyer en bragten de kapitein bij ons aan bood, omdat zij elkander kenden. En wat verder betreft, was heel voorspoedig.

De 5den July kwamen wij te Baltimore aan.

Nadat ik en de mijne de stad goed gezien hadden verlieten wij die stad en vertrokken met de stoomwagen na Zoendelvied (=Seaville). Deze stad en dzezelf schoonheid en heerlijkheid trok onze aandacht, en wij werden zeer vriendelijk bejegend.

Na 2 dagen aldaar geweest te zijn vertrokken wij met de stoomboot toe Nieuw York, en de andere dag met de stoomboot na Albany, alwaar ik 8 dagen ziek ben geweest en mijn vrouw en kinderen verlegen zijn iver mij. Zulk wierd de weleerwaarde Do Wijnhof (= ds. N. Wijckoff) gewaar, die mij dadelijk een geneesheer bezorde en aan mijn vrouw vroeg of wij van middelen verzien waaren, en hij bemerkte, dat ons geld kien was, bezorgde hij ons een winkel, en gaf vrijheid voor ons als te helen, wat wij behoeden.

En na 8 dagen vertrokken wij met de kanaalboot na Buffalo. En op die reize zagen wij zoo veel schepen met meel en koren, gelijk de schepen op de Smilde met turf.

Als ons een volk bood tegen kwam, dan zeiden zij, dat zijn Hollanders, en dan smeet den een dit en den ander dat.

Ja, zij smeten mijn vrouw een lekker ham in den schood, en riepen "welkom Hollanders". Ja Mijnheer, de vriendelijke bejegen, jegens de hollander, dat kund gij niet geloven. en wij zeggen, hoe wij soms behandeld wierden in H, dan verwoeden zij zulk.

Ik bin blijde, dat ik mijn geslagte er gebragt hebbe."

"Onze tavel is beter gedist dan op de Smilde. Ik hebbe wel geen huis, maar daar is wel moeilijkheid op. Ik huur mijn huis, en die zijn niet duur....".

"Mijn vrouwe heeft schik in Amekaanse leven, en is dik en vet..."

Ook de andere diaken, die in maart 1835 tot de kerkeraad van Hijken behoorde, Harm Jacobs Scheepers, ging naar Amerika. Zijn boot vertrok in 1849 naar Noord-Amerika. Hij schrijft een brief naar zijn familie in Hijken, welke hij eindigt met:

"Paarden zijn hier nog weinig in de kolonien, maar zijn duur; maar vele, daar mede gewerkt wordt, kunnen zwaar trekken.

Nu vrienden, ik zal moeten eindigen met schrijven, en hoop dat gij alle goed gezond zijt. Ik wensch u al wat wenselijk is; zoekt de genade Gods en het heil uwer ontsterfelijke zielen; reist niet naar uw eigen wil, maar naar Gods wil; vreest God en onderhoud zijn gebod; gij zijt van ons allen gegroet; zoo gij niet tot ons overkomt. dan zullen wij aan dezen kant elkander niet wederzien; mogten wij dan al ware leden zijn van Jezus gemeente, dan zullen wij het hoofd volgen en eenmaal in den Hemel elkander ontmoeten en de Hemelsche heerlijkheid aanschouwen en God met alle gezaligden groot maken. Groet Domine Timmerman en de vrouw en de geheele kerkeraad; groet de gansche gemeente."

8. Jacob Koert zijn nageslacht

Het nageslacht van Jacob Koert is over de hele wereld verspreid. Geprobeerd wordt om de stamboom van hem compleet te krijgen. Deze is opgebouwd vanuit de kinderen van Jacob Koert: hoofdstuk A is het nageslacht van de oudste zoon Koert Jacob, hoofdstuk B van het tweede kind enz.

Jacob Koert Timmerman; geb. 25 mei 1789 te Hijken; ged. 31 mey 1789 te Beilen; landbouwer, schoolmeester, hulpprediker, leraar Afscheiden Gemeente; overl. 30 april 1866 te Hijken; z.v. Coert Geerts en Roelofjen Jacobs; tr. 12 oct. 1815 te Beilen (1° huw.) met **Geesje Pieters Smit**; geb. 1 mey 1769; overl. 3 maart 1842 te Hooghalen; d.v. Pieter Hendriks en Geesje Jans; tr. 24 dec. 1842 te Beilen (2° huw.) met **Lammigje Beens**; geb. 7 july 1818; overl. 29 oct. 1901 te Beilen; d.v. Hermannes Beens, molenaar, en Hendrikje Lamberts;

gewoond te Hooghalen, Hijken en Borger.

kinderen 1° huwelijk:

Koert Jacob, geb. 16 sept. 1816.

Pieter, geb. 14 sept. 1818.

Roelof, geb. 6 oct. 1822; overl. 3 febr. 1830.

Hindrik, geb. 18 dec. 1824; overl. ?

Marchje, geb. 17 maart 1827; overl. 16 juni 1829.

Hendrik, geb. 25 mey 1829; overl. 30 jan. 1830.

Marchje, geb. 30 jan. 1831.

Roelof, geb. 30 july 1833.

Geesje, geb. 19 aug. 1836; overl. 24 maart 1842.

Roelofje, geb. 23 febr. 1842; overl. 26 febr. 1842.

kinderen 2° huwelijk:

Hendrikje, geb. 22 sept. 1843.

Jacob, geb. 1 july 1845.

Lambert, geb. 2 nov. 1847.

Roeloffien, geb. 25 oct. 1849.

Mannus en Geesje (tweeling), geb. 8 febr. 1853, Geesje overl. 26 febr. 1853
Geesje, geb. 7 april 1856.
Hendrik, geb. 19 maart 1862.

LITERATUUR

Liefelijke woning	KAZ Geref. Kerk Beilen
Hendrick de Cock, eerste afgesch. pred.	H. de Cock Kampen 1865
DTB-boeken	R.A. Assen en Gemeente Beilen
Kadastergegevens en Hypotheekboeken	Kadaster Assen
Notulenboek Clas. verg. Chr. Afgesch. gem. Beilen	R.A. Assen
Afscheiding Groningerland deel 1-3	J. Wesseling Vuurbaak
Afscheiding Friesland	
Afscheiding van 1834 deel 3	C.Smits/van de Tol 1977
Gedachtenisrede 28 maart 1935 ds Booy	Arch. Geref Kerk, Leusden
Geschiedenis Uithuizen	A.Bolt/Bakker
Tussen Hunze en Lauwers	Ligterink/Niemeyer
Kerkelijk Jaarboekjes Geref Kerk	Archief Geref Kerk, Leusden
Nieuwe Drentse Volksalmanak	1893 en 1960
Drentse Willekeuren	Heringa/Walburg, 1982
Anderhalve Geref. kerk Stad en Land	Kok, 1985
Oude koopakten in mijn bezit	
Dutch Immigrant memoires	Lucas
De Ned. trek naar Amerika 1846-1847	Stokvis, Leiden 1977